

Boldog Brenner János atya

“Ferenc pápa november 8-án kihallgatáson fogadta Angelo Amato bíborost, a Szentté avatási Kongregáció prefektusát. Az audiencián a Szentatya engedélyezte 8 újabb dekrétum közzétételét, köztük az I. János Pál pápa hősi erényeit és Brenner János vértanúságát elismerő dekrétumot. Két dekrétum vértanúság, hat hősi erények elismeréséről tanúskodik.

A két vértanú közül Isten szolgája Brenner János egyházmegyes pap 1931. december 27-én született Szombathelyen, és 1957. december 15-én ölték meg a hit elleni gyűlöletből Rábakethelyen.” Eképpen hangzott el a Vatikáni Rádió november 9-i adásában az egész Magyar Egyház által régóta várt híradás.

A Szentatya által véglegesített határozat által Brenner János atyát egyházunk a boldogok sorába emelte, boldoggáavatási szentmiséjére 2018. május elején kerül majd sor Szombathelyen (lásd keretes írásunkat a megyéspüspök bejelentéséről).

Különösen megdobogtatta ez a sokak által áhított bejelentés a Szombathelyi Egyházmegye papjainak és híveinek szívét, méginkább azokat, akik János atyát közelebbről is ismerték és szerették szűkebb pátriánkban, Rábakethelyen, Zsidán, Máriaújfaluban és Magyarlakon. A hatvan évvel ezelőtti gyászos Advent helyébe egy örömteli Advent lép az idei évben – amikor János atya mennybéli születésének hatvanadik évfordulóját egyházmegyénk Brenner János Emlékévként ünnepli.

Miként ünnepelhetjük ezt az örömhírt mi magunk? Miként változik Boldog Brenner János atyával meglévő kapcsolatunk?

Ideje az adventi koszorún a harmadik gyertyát, amely János atya plébániáján és az ahhoz

tartozó falvakban az ő vértanúságára emlékezve hagyományosan piros színű – visszacserélni rózsaszínre, az adventi időszak harmadik vasárnapjának – az öröm vasárnapjának színére. Kapja vissza eredeti jelentését, az öröm kifejezését e nap karácsonyi várakozásunk során. Nemcsak hogy visszakapja, hanem a pápai határozat meghozatalának köszönhetően, egy magasabb hőfokon megélt ünneppé emelkedik Advent harmadik vasárnapja.

Ideje átártékelní a vértanúsághoz kötődő érzéseinket is. Brutális kivégzés, emberölés, papgyilkosság, a támadók gyűlölete, dühe, a rendszer vétke az egyik – a rossz – oldalon, az édesanya, a család szívbemarkoló bánata, az egyház vesztesége, sajnálkozás a fiatalon kioltott élet miatt, elfojtott gyász a másik oldalon, a család, az egyháziak, a hívek jelentette jó olda-

lon. Mindkét oldallal szemben táplált érzéseink helyébe – ha nem is tudjuk feledni az egyiket és teljesen feldolgozni a másikat – mostantól más érzések kerülhetnek. Mostantól elősorban is a megbocsátás, a vértanúság végeláthatatlan áldásos gyümölcsei, a boldogok és szentek közösségébe emelt káplánunk életszentsége, példamutatása, a számunkra általa kitaposott ösvény, ezek a gondolatok, érzések adnak nekünk erőt, bátorságot egy Isten melletti szorosabb elköteleződésre.

Ideje számot vetnünk, hogy újonnan átfogalmazott érzéseink mellett mit üzen nekünk Boldog Brenner János élete, vértanú halála és a boldogok közé emelése. Feltételezem, minden embernek egyedi és különleges üzenetet hordoznak mindezek. Gyula atya prédikációjában számtalan alkalommal elhangzik: Isten országára nem úgy várunk, mint egy jövőben megvalósuló esemény, netán mint egy a halálunk után bekövetkező különleges alkalom, hanem Isten országa itt van közöttünk, bennünk, tegnap és ma. Számomra Brenner János egész élete ezt jelenti: Isten országát megélni minden egyes nap, erre ez erős alapra építeni minden tevékenységünket, családban, munkahelyen, közösségeinkben. Hiszen János atya is erre az egyetlen választható erős alapra építkezett, életében és halálában is. Vértanúságát különleges isteni kegyelemként kapta, mely vértanúság maga is sugározza Jézus megváltó halálát és üdvözítő feltámadását.

Ez az igazi Örömhír számunkra, melyet most az egyetemes Katolikus Egyház is a boldoggá avatási dekrétummal elismert.

Frigy József

Lezárult a Brenner János Emlékév

2017. december 16-án a szombathelyi Székesegyházban tartott ünnepi szentmisével véget ért a Brenner János Emlékév a Szombathelyi Egyházmegyében. Az ünnep azonban folytatódik: május 1-én Szombathelyen boldoggá avatják Brenner Jánost. A szentmisére az egyházmegye valamennyi részéről

és valamennyi intézményéből érkeztek hívek. A szentmise kezdetén dr. Székely János megyéspüspök megköszönte a boldoggá avatási eljárásban dolgozó egyházi és világi szakértők, segítők fáradozását. Külön köszöntötte Brenner József atyát, és hálát adott Istennek, hogy megélhette János testvére boldoggá avatásának bejelentését.

Ne félj! Megsegítelek! – idézte Izajás próféta könyvét szentbeszédében Dr. Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke. Kiemelte: Jézus is többször használta ezeket a szavakat, hogy erőt adjon tanítványainak a nehéz helyzetekben. Karácsonyra készülve nekünk is ezek a szavak adhatnak

erőt és bátorítást. Mert a karácsony üzenete: Isten fia közénk jött, velünk van. Nemcsak ideig-óráig maradt Jézus, hanem velünk maradt. Így akiben félelem van számolja fel: Isten velünk

van – mondta Veres András. Ő a keresztény ember erőforrása a félelem elleni harcban. Mert ő a világ ura, bízhatunk benne.

Brenner Jánosban is ez a bizalom élt, hangsúlyozta Veres András.

Ezért is lehetett, hogy amikor az életét fenyegető dolgok történtek vele, egyre erősebb lett és nem félt. Éljen bennünk is a bátor erő ami Brenner Jánosban, állította a hívek és a papság elé példaként

János atyát Veres András. Életünk minden napján emlékezzünk az Úr szavaira. Ne félj! Én megsegítelek. - hangsúlyozta Veres András.

A szentmise végén dr. Székely János megyéspüspök Szent Márton Emlékéremmel köszönte meg Ruppert József piarista atyának, a Brenner ügy római posztulátorának az elmúlt években végzett fáradozását.

Megyéspüspök atya zárszavában elmondta: Brenner János boldoggá avatására 2018. május 1-én kerül sor Szombathelyen, a Székesegyház előtti téren. Az egyházmegye éves zárandóknappja egy nagy ünnepnappá változik jövőre. Püspök atya hívott mindenkit, hogy Vas és Zala megyékből minél többen vegyenek részt a szertartáson, legyen ez valóban nagy ünnepe a Szombathelyi Egyházmegyének.

Forrás és Fotó:

<http://brennerjanos.hu/>

Hírmondónk aktuális számának tartalmáról

Decembéri kiadásunk az adventi elcsendesedés, a karácsonyi készülődés idején jut el olvasóinkhoz. A megszokottnál ezúttal rövidebb terjedelemben, de a régihez hasonló lelkesedéssel írtuk cikkeinket, tudósításainkat magyarlakit történésekről, falunkat érintő eseményekről. Számunkra fontosnak tartott gondolatokat osztunk meg hasábjainkon ezekkel az eseményekkel kapcsolatban, legyen az iskolai rendezvény, egyházunkból származó információ, könyvtárosunk közéleti tevékenységéről szóló beszámoló, egészségünk megőrzésében segítő írás Székelyföldről, vagy egy aktív helyi közösség, mint a focicsapatunk összekovácsolását kísérő kisebb-nagyobb sikerekről szóló örömteli tudósítás.

Bár előző számunk csak egy hónapja jutott el Magyarlak lakosaihoz, nem szerettük volna karácsonyi ajándék nélkül zárni a 2017-es évet. Azt az évet, amely önmagában nem hordozott világrengető történéseket, de azt hiszem mindannyiunk számára kellően mozgalmasra sikeredett, örömben is, bánatban is, kihívásokban, teendőinkben is bővelkedett minden egyes ember számára.

Bár egyénenként éltük meg e történéseket, talán elmondható, hogy az igazi élményeink közösségekben születtek. Közösségeinkben országghatáron, vagy inkább fogalmazzunk úgy, hogy nemzethatáron belül történtek, aztán szűkebb hazánkban a Rába-völgyében, Magyarlakon. És e közösségekben megélt örömet úgy érezzük meg kell osztanunk, meg kell őriznünk a jövőnek is.

Karácsony szent ünnepéhez közeledve a fa alá újságunk mellé Angelus Silesius (született Johannes Scheffler), 17. században élt német katolikus költő és misztikus teológus egy ideillő tanítás jellegű idézetét is átnyújtunk:

„Hiába születik meg Krisztus Betlehemben akár ezerszer, ha benned meg nem születik, örökre elveszel.”

Ezen gondolatébresztő szavakkal kíván minden falunkban élő lakosnak (őslakosnak és gyüttmentnek ☺), és innen elszármazottnak áldott, békés Karácsonyt a Magyarlak Hírmondó összeállításában egész évben szorgalmasan közreműködő kis csapatunk.

TARTALOM:

Boldog Brenner János.....	1	Közéleti tudósítások	6
Aktuális számunkról	2	Gyógyító fűszerek	6
Az Általános Iskola hírei	3	Sport hírek.....	7
Magyarlak aranylapjairól.....	5	Hirdetmények, egyebek.....	8

IMPRESSZUM: Magyarlak Hírmondó – Magyarlak község közéleti és kulturális lapja. **Szerkeszti:** a Magyarlak Kulturális és Hagyományörző Egyesület elnöksége. **Vezető szerkesztő:** Frigy József. **Kiadja:** Magyarlak Kulturális és Hagyományörző Egyesület. **Fetelős kiadó:** Magyarics István. **Nyomdai előkészítés:** Mesics Róbert. **Nyomtatás:** Palatia Nyomda és Kiadó Kft. Megjelenik: negyedévente.

Szavalóverseny Szentgotthárdon

2017. november 10-én pénteken vettünk részt az immár hagyományosnak mondható Móra Ferenc Városi Könyvtár és Múzeum által megrendezett vers- és prózamondó versenyen. Az 1-2. osztályos korcsoport szép számmal vett részt ezen, összesen 33 tanuló mérettette meg magát. A Magyarlak-Csörötnek Általános Iskola elsősei közül Doncsecz Viktória, Horváth Judit és Horváth Katinka bizonyította

bátorságát, s szavaltak el egy-egy szép verset a nagyszámú közönségnek. A 16 első osztályos induló közül Doncsecz Viktória III. helyezést ért el.

Gratulálunk minden indulónak! Büszkéek vagyunk rájuk, hogy továbbviszik a vers és mese szeretetét!

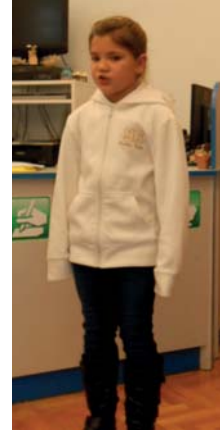
Stepics Zsanett

A jutalmazottak

Horváth Katinka
1. osztályos tanuló

Doncsecz Viktória
1. osztályos tanuló

Horváth Judit
1. osztályos tanuló

Miért járjunk könyvtárba?

A szentgotthárdi Móra Könyvtár évek óta szoros kapcsolatban áll a Magyarlak-Csörötnek Általános Iskolával. Ennek köszönhetően közös pályázatokon, rendezvényeken vehettek és vehetnek részt a diákok. Jómagam pedig könyvtárhasználati órákat tartok minden tanévben havonta egy alkalommal más-más osztálynak.

A gyerekek Szentgotthárdra a falubusszal érkeznek – köszönet érte Kocsis Zsolt és Monek Gyula polgármester uraknak.

A foglalkozások mindig derűs hangulatban telnek. Az órai munka témája attól függ, mit tanulnak éppen a gyerekek. Próbálok pedagógus kollégáimnak besegíteni a tananyag kiegészítésében.

Mivel is foglalkoztunk már? Ökonap, illetmten, műmese, népmese, sajtó, farsang, hagyományörzés, március 15-i műsorra felkészülés, húsvéti és karácsonyi készülődés és még sorolhatnám. Az elméleti tudásátadás mellett figyelmet fordított

arra is, hogy játékos feladatokra is jusson idő.

A gotthárdi televízió munkatársa, Ágoston Gábor is segíti munkámat. Minden tanévben tart egy médiaórát a tanulóknak, ahol a gyerekek betekintést kapnak a televíziózás rejtelmeibe, ismereteket szereznek arról, hogyan készül a híradó. Az elméleti rész után lehetőséget biztosít Gábor, hogy a tanulók felolvassanak a sugógép segítségével. A felolvasást követő-

en visszanezhetik magukat, majd a könyvtárhasználati órákon megbeszéljük az olvasási hibákat.

Célom az, hogy az olvasás örömét megszerettessem velük, hogy szívesen járjanak könyvtárba. Fontosnak tartom, hogy az iskola és az internet mellett tudjanak tájékozódni a világ dolgairól. És erre legalkalmasabb egy könyvtár...

Horváth Tiborné, Ági
könyvtáros

Európai Hulladékcsökkentési Hét

Tagintézményünk 2016-ban második alkalommal nyerte el az Ökoiskola címet. Fontos Ökoiskolai célunk: fejleszteni a tanulók környezettudatos magatartását, életvitelét annak érdekében, hogy az beépüljön a mindennapjaikba, és felnőttként környezettudatosan éljenek. Az elmúlt években több, e cél megvalósítását segítő programhoz csatlakoztunk.

A 2017/18-as tanévben e programok körét kibővítettük az „Európai Hulladékcsökkentési Hét”-tel. Ennek keretében iskolánk tanulói és alkalmazottai vállalták, hogy csökkentik a szemétként kerülő hulladék mennyiségét, élelmet és újrahasznosítható anyagokat nem dobnak el, szelektíven gyűjtik az esetlegesen keletkező hulladékokat. Vállalásuk minél sikeresebb teljesítésére ösztönöztük az osztályközösségeket a meghirdetett versennyel. Egy héti osztályonként mértük a keletkezett „szemetet”, és pénteken a program zárásaként összesítettük a mért adatokat. A legkevesebb

szemét mennyiséggel büszkélkedő 2. osztály a Zöld osztály versenyben 10 plusz pontot kapott.

November 24-én a hét záró rendezvényét megtisztelte jelenlétével V. Németh Zsolt környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkár, a program lebonyolításában, színesebb tételében pedig segítettek a Földművelési Minisztérium munkatársai is.

A programunk kialakításakor arra törekedtünk, hogy tanulóink az anyagok újrahasznosításának, a meghibásodott használati tárgyaik megjavításának minél több lehetőségét ismerhessék meg. Kicsik és nagyok, fiúk és lányok egyaránt találjanak igényeiknek, képességeiknek megfelelő tevékenységet. Mivel az alkotó

munka során szerzett ismeretek maradandóbbak tanulóink számára, mint az előadásokon hallottak gyakorlati alkalmazása, ezért akciónk címéhez hűen – „Alkotva védünk” – kézműves foglalkozásokkal, nagyméretű társasjátékkal, kerékpárjavítással, díjnyertes filmek vetítésével hívtuk fel tanulóink figyelmét a hulladékcsökkentés fontosságára és lehetőségeire.

Tantermeinket, folyosóinkat kézműves foglalkozások helyszínéivé, kerékpárjavító műhellyé, mozivá rendeztük be. Megmutattuk nekik, hogy meg lehet ragasztani kerékpárjuk kilyukadt belső gumiját, meg lehet varrni az elszakadt ruhát, a leszakadt gomb visszaoöltése is megoldható feladat. Maradék anyagokból, elszakadt, kinőtt ruhákból terítőket, takarókat, dísz tárgyakat lehet készíteni. Konzerves dobozok egyedül, az íróasztal rendjét megteremtő szép ceruzatartóként kelhetnek új életre.

Az adventi ünnepek körülszövőjében természetesen a kiürült sörösdobozok, befőttesüvegek átalakításával készült mécsesek, a szeretteink számára alkotott ajándéktárgyak is témát adtak a kézműves foglalkozásainknak.

Szintén a szeretet ünnepe adta az ötletet, hogy a „Csalj mosolyt társad arcára” programhoz hasonlóan iskolánk tanulói is összegyűjtik megunt, „kinőtt” játékaikat. Ezzel kettős célunk volt. Egyrészt a gyerekek újra hasznosíthatták a kidobásra ítélt tárgyaikat, másrészt örömet szereztek rászoruló társaiknak. Az akció sikerét bizonyítja, hogy minden játék új gazdára talált.

Iskolánk egyik tanítónője, Aradiné Povátsay Katalin lelkes és tehetséges foltvarró. Csodálatos takarókat, tolltartókat, táskákat és sok más használati tárgyat készít maradék anyagokból, kinőtt, meg nem javítható ruhákból. A munkáiból készült kiállítás megrendezésével nem titkolt szándékunk volt, hogy felkeltsük tanulóink érdeklődését a hulladék csökkentésének, a szabadidő hasznos eltöltésének eme lehetősége iránt.

Kovács Zsuzsanna
tagintézmény-vezető

Visszapillantó – Források Magyarlak határában

Évezredek óta az ember és a táj találkozásának legfontosabb pontjai közé tartoztak a természetes források. A tiszta ivóvizet biztosító források minden időben ismertek és megbecsültek voltak a környék lakossága körében. A forrásokhoz általában, de sok forráshoz konkrétan is misztikus tisztelet fűződött. Ennek emlékei a római kor előtti időktől a közelmúltig nyomon követhetőek. Többeket valamely szentről vagy híres emberről neveztek el. Régebben sok forrás vízének gyógyító erőt is tulajdonítottak. A források tisztelete, szeretete és ismertsége a legutóbbi időben megváltozott. A természettől való általános eltávolodás, a technikai fejlődés (vezetékes ivóvízhálózat kiépülése, hozzáférhetősége) a természetes források elfelejtődését, eljelentéktelenedését, végső soron elpusztulását eredményezi. Manapság leginkább személtelakónak használják ezeket a helyeket.

Némely közelmúltbeli kiadvány vagy térkép még jelöl vagy felsorol néhányat az egykor jobb sorsot megélt források közül, ám a terepen ma már nehéz megtalálni őket.

Például a tajertekar.hu oldal ismeri a Szentkút, a talapatkai Szentkút és a Róka-kút helyét. Ezeket „Forrás” névvel jelöli, míg a Róbert-forrást név szerint is feltünteti.

Az 1982-ben kiadott „Vas megye földrajzi nevei” című kötet, amelynek Magyarlakra vonatkozó adatait néhány korosabb helybeli személy válasza alapján állították össze, szintén felsorol néhányat közülük, mint a Szent-kutat, Róka-kutat, Biki-kutat.

Illyés Benjámint „Kísérlet az erdőgazdálkodás átalakítására a Zirci Apátság Szentgotthárdi Erdőgazdálkodásán a két világháború között” című tanulmányában beszámol az uradalomnak a természet védelmé-

ben, megóvásában, az erdő turisztikai kialakításában, turizmust elősegítő létesítmények, például források kiépítésében végzett munkájáról, amelynek halovány nyomai itt-ott még felismerhetőek.

A régi források, korabeli szóhasználatnál a kutak helyi értéktárba való felvétele és egy ilyen cikkben való bemutatása legalább a források emlékének megőrzéséhez hozzájárulhat.

Magyarlak közigazgatási területén, illetve annak közvetlen szomszédságában a következő felsorolásban szereplő természetes források voltak ismeretesekek:

- Szentkút a Tanitu-erdő mellett. Vízének gyógyító hatást tulajdonítottak. A magyarlaki és a csörötneki szőlőhegyet összekötő „Gyümölcs út” kialakításakor a forrást és a környékét az önkormányzat kitisztíttatta, ismertető táblát helyeztek ki melléje, az odavezető ösvényt járhatóvá tették.
- Róka-kút a Magyarlaki patak mellett.
- Biki-kút a Bikóra oldalában.
- Róbert forrás a háromházi erdőn, a Tilalmas mellett. Az 1940-es évek elején – feltehetőleg az uradalmi erdészet megbízásából – kiépítették, földbesüllyesztett kútgyűrűvel, több méternyi beton csővezetékekkel, kútházzal, padokkal, korlátokkal látták el. A munkát magyarlaki iparosok, Magyarics István és Herczeg Jenő végezték.
- Forrás a Hegyoldalon, a temető kapujával szemközt. Az 1788-as Birtokkönyvek is megemlíti.
- Szentkút a talapatkai határban, a Rummer-rét sarkában, a Háromházi patak mellett. Az állami erdészet a területén létesített Máriaújfalusi parkerdő kialakításakor az 1980-as években a forrást is kiépítette. A forrás fölé kikövezett támfalat és medret építettek, ahol a forrásvíz a falból egy csövön folydogált. A forrás mellé padokat helyeztek el.
- Szent Imre forrás a talapatkai határban, a Csátréten, a Háromházi patak mellett. Illyés Benjámint tanulmányában olvashatunk róla, hogy a Csátrét szomszédságában fakadó forrást apja, Illyés Károly erdőgazdálkodása idején a turisták számára kiépítették.
- Forrás a Sörgében. Az 1788-as Birtokkönyvek a Gyepe mögött említenek egy kútforrást. Népszerű volt a környékén nyíló sok-sok kék nefelejcs miatt.
- Forrás a Hegyoldalon, a Rövid Földek dűlőben. Az 1788-as Birtokkönyvek is megemlíti. A legenda szerint a szentgotthárdi csatából visszavonuló törökök a föléje magasodó tölgyfa tövében rejtették el az aranyborjút.

Magyarics István

Róbert forrás 1942

Róbert forrás 2008

Szentkút 2011

A szlovén köztársasági elnöknél jártam...

A Vas Megyei Polgárőr Szövetség elnökségével részt vehettem a pomurjei „Sever” Rendőr Veterán Szövetség meghívására egy élményekben gazdag kiránduláson Szlovéniában.

A Szlovén Köztársaság október 25-én ünnepli függetlensége napját. Ezen a napon lehetőség van a ljubljani elnöki palota megtekintésére. Az elnöki palotában a szigorú óvintézkedések mellett barátságos személyzet fogadja az odalátogatókat.

Borut Pahor elnök úr az épület hatalmas fogadótermében üdvözölte a közel 500 látogatót. A köszöntő után körbevezettek bennünket a lélegzetelállító palotában. Így jutottunk el Pahor úr dolgozószobájáig, ahol is az elnök elmondta, hogyan telik egy napja. Egy közvetlen, mosolygós embert ismerhettünk meg személyében. Végül kis csoportunknak sikerült egy közös fotót is készíteni vele. A fotózás előtt személyesen én üdvözölhettem a magyarok nevében, ami büszkeséggel tölt el.

Ezután elutaztunk egy kisvárosba, Pivkába, ahol megtekintettünk egy hadtörténeti parkot és múzeumot. A nap végén pedig részt vehettünk a szuverenitás napja alkalmából rendezett országos ünnepségen, szintén Pivkában.

Elmondhatom, hogy egy tartalmas, csodálatos kiránduláson vettem részt és felejthetetlen élményekkel tértem haza.

Horváth Tiborné, Ági

Fűszernövények gyógyító hatásai – 2. rész

A **bazsalikom**, vagy ahogyan régen nevezték, bazsalikusfű, némethors, buszujok, királyfű (nevének jelentése: királyian illatozó, az ókori görögöknél a királyok felszentelésénél használt olajnak elengedhetetlen alkotórésze volt), szintén nem csupán remek fűszernövény, hanem dísz- és gyógynövény is egyben. Eredetileg déli, melegebb éghajlaton honos növény volt, őshazája Perzsia és India, ahol leveleit és magvait orvosi célokra használják, innen került Európába, ahol egyházi növényként termesztik kertekben vagy cserépben. Meleg, félmárványos helyen érzi jól magát.

Egyes országokban a halottkultuszhoz is köze van, Görögországban ma is közkedvelt temetői növény, sok ázsiai országban pedig szent növénynek számít.

Levelei kerekdedek, vagy hosszúkásak, fé-

nyesek, üde zöldek, illata jellegzetes, kellemes, dús, balzsamos, szegfűszegre emlékeztető, édeskés. Pikáns ízű fűszernövény, légmentesen lezárt fűszertartóban, fénytől védve, lefagyaszta vagy kevés só-ecet-olívalolaj keverékben eltelve tárolandó. Illóolajat, cseranyagot, szaponint és keserű anyagot tartalmaz, emellett magas a C-vitamin tartalma is.

Főleg sülték és paradicsomos, olaszos ételek ízesítésére használják, de levesek, saláták, mártások, halételek, pácok, ecetek készítésében is gyakran használt fűszer. Elengedhetetlen alkotóeleme a pesztónak. A bazsalikomos pesztó egyszerű receptje: 5 dkg kesudió, 3 csokor bazsalikom, 4 gerezd foghagyma, 0.5 dl olíva olaj, 2 evőkanál só. A kesudiót serpenyőben megpirítjuk, majd minden, előzőleg megtisztított és megmosott hozzávalóval együtt aprítógépbe tesszük és krémesre aprítjuk. Az eredeti recept szerint fenyőmag és parmezán sajt kerül bele. Olaszos tészták, mártások ízesítésére használhatjuk, de nagyon finom krumplipürével is, vagy pirításra kenve.

A bazsalikom rengeteg jótékony hatású vegyületet tartalmaz. Javítja az étvágyat és

az emésztést, szél- és vizelethajtó, nyugtató és köhögést csillapító hatása is van, enyhíti a garatban a gyulladást összehúzó hatása miatt. Laboratóriumi kísérletek kimutatták a májra gyakorolt védőhatását a sugárzások kiváltotta zsírtermeléssel szemben. A kerti bazsalikomból készült forrázatot étvágytalanság és gyomorrontás, felfúvódás és görcsök esetén alkalmazzák.

Afrodiziakumként is ismeretes, főzetét különlegesen borogatásra, mint gyulladáscsökkentőt és antibakteriális pakolást vagy kenőcsöt használnak nehezen gyógyuló sebekre, sérülésekre, rovarcsípésre.

A bazsalikom levelei rendkívül gazdagok alapvető tápanyagokban, ásványi anyagokban és vitaminokban, béta karotént, luteint, A-vitamint és zeaxantint is tartalmaznak. Ezek az anyagok védik a szervezetet az oxidációs folyamatokban részt vevő, úgynevezett szabad gyökökkel szemben, amelyek az öregedés és bizonyos betegségek kialakulásáért felelősek. Emellett ezek a vitaminok (leginkább az A-vitamin) fontosak a jó látáshoz, a bőr és a nyálkahártyák védelméhez. Az is ismeretes, hogy az A-vitamin fontos szerepet kap a tüdőrák elleni védelemben. K-vitamin tartalma miatt a bazsalikom a véralvadásban is fontos szerepet játszik, de ugyanez a vitamin játszik szerepet az ásványi sók csontokban történő megkötésében is. Kálium, mangán, réz és magnézium tartalma (mivel szép zöld, sok klorofillt tartalmaz!) is jelentős, a kálium

fontos szerepet kap a szervezet sejtjeinek és nedveinek karbantartásában, rendben tartja a vérnyomást és a szív működést (a bazsalikom a szívproblémák növénye). Levele fontos vasforrás, vasra pedig szükség van, mint a vörösvértetek hemoglobinjának alkotóelemére, fontos szerep hárul a vér oxigénszállításában.

A bazsalikom emellett megvédi a stressztől, csökkenti annak hatását, növeli az állóképességet, és elősegíti a test oxigénfelhasználását, segíti a tüdő működését, vérnyomáscsökkentő. Szoptatós anyáknál serkenti a tejelválasztást.

A **rozmaring** Dél-Európában honos, a Földközi-tenger vidékén vadon terem, és már az ókorban is ismert, örökzöld növény, amely nálunk is újra kedvelt fűszer.

A néphagyomány szerint Szűz Mária, amikor megpihent, kék köpenyét ráterítette egy fehér virágzó rozmaringbokorra, és a virágok kék színűre változtak. A növény ezután „Mária rózsájaként” lett ismeretes.

A népművészetben az emlékezés és a hűség jelképe. Nevének eredetéből következtetve különféle elnevezésekkel illették régen: illatos cserje, tengeri harmat.

És valóban, kámforra, tömjénre emlékeztető illata miatt a szegények tömjénfája volt Itáliában, mert a tömjén nagyon drága volt, később a kolostorkertekben már nemcsak fűszernövényként, hanem gyógynövényként is szerepelt.

Fűszerként leginkább pástétomokban, salátákban használják, de bort is készítenek vele, amelyről úgy tartják, hogy fejfájás ellen is hatásos. Használják mártások, vadhúsok, pácok, szárnyas sülték, zsíros húselekek, gomba- és halételek fűszerezésére, valamint különleges növényi ecetek készítésére, zsályával és hag-

mával pácok, szószok, bány- és birkahúsból készített ételek, vadhúsok ízesítésére. A mediterrán, főleg a francia és olasz konyha előszeretettel használja.

Az ókorban sárgaság ellen is használták, aromás illóolaj tartalma miatt pedig ünnepeken koszorúkat kötöttek belőle, illatszereként használták.

Az idő haladtával a rozmaringos borból rozmaringszeszt készítettek, ezt már kifejezetten gyógyászati célokra használták. A rozmaringszeszt két rész rozmaringból és három rész alkoholból állt, „a magyar királyné vízének” nevezték, mivel a történet szerint I. Károly magyar király felesége, Piast Erzsébet ezzel gyógyult ki a fájdalmas köszvényből. Emellett hajhullás ellen is számon tartott szerről van szó, amely a 16. századtól elterjedt egész Európában.

Érdemes tudni, hogy leginkább a népi gyógyászatban elterjedt növény, ahol használata leginkább hagyományokon és kevésbé bizonyítékokon alapszik. Úgy hitték, ha elalvás előtt rozmaringot tesznek a párna alá, az előzi a rossz álmokat.

Fürdővizben áztatva frissít és illatosít, bágyadtság, fáradtság ellen kiváló, a rozmaringolaj javítja a végtagokban a keringést, reuma ellenes szer, csillapítja az idegfájdalmakat, emésztési zavarok, gyomor- és bélrendszeri görcsök ellen használatos.

Vigyázni kell azonban a rozmaringolaj alkalmazásánál, mert terheseknél vetélést okozhat, emellett magas vérnyomás és epilepszia ese-

tén is kerülni kell használatát! A rozmaring csökkenti a vér zsírtartalmát, és a fent említett szabad gyökök hatása ellen is véd, antioxidáns hatású, javítja a memóriát. A rozmaringlevelet teakeverékekben epe- és vizelethajtó, szélhajtó, idegerősítő és étvágygerjesztő hatása miatt használják.

Illatszereként kölnivizek, szappanok, dezodorok, kenőcsök készítésénél használják, régen a kemence tetejére szórtak pár összemorzolt rozmaringlevelet, hogy friss illat legyen a lakásban.

Rozmaring tea készítése: 1 csésze forrásban lévő vízzel forrázzunk le 1 teáskanálnyi őröszelvényezett rozmaringlevelet, hagyjuk állni 10 percet, majd szűrjük le. Naponta 2-3 csészényit igyunk belőle. A rozmaring alkoholos tinktúrájából napi 5 ml ajánlott, magas vérnyomás esetén.

Ezeket a növényeket tehát bátran használhatjuk fűszernövényként, ételünket nemcsak ízesebbé, hanem egészségesebbé is tesszük.

Jó egészséget!

*György Emőke, gyógyszerész
Gyergyószentmiklós*

Jó őszi futball szereplés

Jól szerepel a Magyarlakai Sportkör focicsapata a 2017-18-as megyei III. osztályú bajnokság körmendi csoportjában. Hetedik helyen zárt az őszi idény tizenhat mérkőzésének lejátszása után csapatunk, 27 megszerzett pontjával elérhető közelségben maradt akár egy dobogós helyezés is a jó szereplésnek hála. Eléggé kiegyenlítettnek tűnik az idei bajnokság, a harmadik helyen telelő szomszédvár, Csörötnek gárdája például azonos számú vereséggel áll (5), mint a mi fiaink.

A helyezésem túl több dolog is bizakodással tölt el bennünket, szurkolókat. Elsőként említendő: a pálya környéke, az öltöző és annak környéke a csapat tagjainak és támogatóinak kétkézi és nem csekély anyagi hozzájárulásának köszönhetően szépen rendbetételre került az év folyamán.

Aztán egy kifelé is jól látható jel, a csapategység: fegyelem a pályán, csapat összetartás pályán kívül, szintén erősen pozitív irányt mutat.

Ha vannak is időnként kilangések, a csapategységnek köszönhetően hamar helyre kerülnek újra a dolgok, rendeződnek a vitás kérdések. Ezen felül, mai szóhasználattal „csapatépítő” rendezvények szervezésével is az egységet építi ez az összetartó közösség, egy disznóvágás vagy sportbál megszervezése által.

Harmadjára: a csapat átlagéletkora rendkívül alacsony, szép jövő várhat a társaságra, ha sikerül fenntartani hosszabb távon is a ma tapasztalt lelkesedést az ifjakban. Abban az osztályban, ahol a 40 feletti játékosok még teljesen természetes módon aktív, mi több meghatározó játékosnak számítanak több csapatnál is, de nem ritka az 50 év feletti igazolás sem, sőt némi kutakodás után találtunk az MLSZ adatbankja szerint 60 éves játékosról is érvényes igazolási adatot.

Ebben az osztályban a mi magyarlakai csapatunk átlagéletkora mindössze 23.5 év, amellyel valószínűleg az egész mezőny legfiatalabb

csapatának számítunk. Ugyanezen adatbank szerint 7 olyan játékosunk van, aki tizenévesnek számít. Ezek a tinédzserek pedig már kikimutatják oroszlánkörmeiket, az őszi góltermés egyharmadát már ez a fiatal generáció produkálta.

Szép reményekre adhat jogot ez a fiatal csapat a jövőt illetően, egyben szép kihívás is a vezető és a csapat kapitánya számára a megfelelő motiváció fenntartása, a csapat egybentartása egy minél hosszabbra nyújtandó sikeres időszakra.

E várakozásunkat is megerősítve, végezetül álljon itt a csapat kapitányának Krajcár „Pepe” Zsoltnak az értékelése a mögöttünk hagyott időszakról, az előttünk álló tervekről:

„Egy nagyon érdekes és fordulatos gazdag őszi szezonon vagyunk túl. Az idénynek egy átalakult játékoskerettel vágtunk neki. Ez a keret az első szezonját játszotta együtt, ennek köszönhetően ha azt mondanám, hogy magabiztos volt

az őszi szereplésünk, akkor hazudnánk. A játékoskeretünk nagyon jó, létszámszerűleg sem kell aggódnunk, hiszen minden meccsen bőséges cseresorral is rendelkezünk. Jelenleg a 7. helyen telelünk, csak kevés ponttal vagyunk lemaradva akár a dobogóról, de elmondhatjuk, hogy az egész mezőnyben nincs igazán nagy pontkülöbség.

Az őszi szezon végén a csapat megtartotta az immáron 2. csapat-

építő rendezvényét, a disznóvágást – nem kell mondani, természetesen jól sikerült.

Kimondott nagy pihenés nincs, nem lesz a télen sem, hiszen a csapat folyamatosan jár terembe edzeni, a tavaszi minél jobb folytatás érdekében. Nagyon előre most nem szeretnék beszélni, hogy tavasszal mi lesz, hiszen az még messze van, sok mindent át kell beszéljünk még közösen. Egyet ígérhetek, egy biztos:

csapat lesz és az CSAPAT lesz! Ezúton szeretnék köszönetet mondani minden egyes szurkolónknak, aki buzdította, szurkolt, támogatta a csapatot, és ha kellett, elkísért minket idegenbe is.

Köszönet a Főtámogatóknak mindenért!

Mindenkinek kívánok Áldott, Békés Karácsonyi Ünnepeket!

2-3 LAK!!!”

Frigy József

Lajossy Sándor:

KARÁCSONYKOR

Soha szebben még nem harangoztak kis falumban, mint szent karácsonykor. Ölelkezett Ég a földdel mostan és tarkállott a sok nép az úton. A templomban szépen énekeltünk: „Megszületett Isten Fia nekünk!”

A szentbeszéd ünnepélyes hangja imáinkkal a magasba szárnyalt. Úgy éreztük: Isten kezét fogjuk s megtelt szívünk szent bizonyossággal. Szólt az ének. Ó, hogy énekeltünk: „Megszületett Isten Fia nekünk!”

A költő ünnepi gondolataival kíván szeretett községünk Magyarlak minden kedves lakosának Áldott Karácsonyt és sikerekben gazdag Boldog Új Évet

Monek Gyula polgármester és Magyarlak Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

Magyarlakai anyakönyvi hírek

HÁZASSÁG:

Bartakovics Tamás és Hován Kinga.

SOK BOLDOGSÁGOT KÍVÁNUNK!

HALÁLOZÁS:

Horváth Árpád

NYUGODJON BÉKÉBEN!

Internet

Községünk honlapja: <http://www.magyarlak.hu>

Facebook: <http://www.facebook.com/magyarlak>

A Magyarlakai Hírmondó felhívásai

- Újságunkban szívesen jelentetnénk meg olyan recepteket, amelyek alapján már valaki elkészített ízletes ételt, süteményt.
- Lehetőséget szeretnénk nyújtani családi üdvözlétek megjelentetésére, legyen az akár születés, házasság, évforduló.
- Továbbra is várunk saját verset, mesét, glosszát, bármilyen eseményről, utazásról, kirándulásról készült beszámólót.
- Magyarlakai vonatkozású régi és újonnan készített fényképeket is szívesen közölnénk.
- Vállalkozók, cégek rövid bemutatkozását is lehetővé tesszük.

Közlésre szánt írásait, fényképeket a jfrigy@gmail.com email címre szíveskedjenek elküldeni, vagy személyesen juttassák el Frigy Józsefhez.

Jótanács, jó tanács?

„Aki sűrűn osztja a tanácsot, attól gyéren kapsz kalácsot.”
(Gergé bá' hasznos tanácsai Gyergyóból)